

**Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України
Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового
господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького
(УкрНДІЛГА)**

вул. Пушкінська, 86, м. Харків, 61024.
E-mail: uriffm@uriffm.org.ua

Телефон +38 (057) 704-10-02
Факс +38 (057) 704-10-02

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор УкрНДІЛГА
д.с.-г.н., проф., чл.-кор. НААН

Ткач В.П.

2016 р.

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ**

галузь знань:	20 Аграрні науки та продовольство
спеціальність:	205 Лісове господарство
кваліфікація:	доктор філософії

Схвалено Вченою радою УкрНДІЛГА «14» червня 2016 р. протокол № 4

Харків – 2016

Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії / Ткач В. П., Висоцька Н. Ю., Мешкова В. Л., Гладун Г. Б., Пастернак В. П. - Х., 2016. – 22 с.

Програму розроблено проектною групою Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького (УкрНДІЛГА) з розробки складових компонентів стандартів вищої освіти спеціальності 205 «Лісове господарство» на основі положень чинного законодавства. Програма призначена для аспірантів і здобувачів, які навчаються за відповідною спеціальністю аграрних наук. Програму створено з урахуванням положень чинного законодавства України.

Склад проектної групи:

Керівник:

Ткач Віктор Петрович

Директор УкрНДІЛГА, д.с.-г.н., проф., чл-кор. НААН

Члени:

Висоцька Наталя Юріївна

Перший заступник директора з наукової роботи, к.с.-г.н., с.н.с.

Мешкова Валентина

Зав. лаб. захисту лісу, д.с.-г.н., проф.

Львівна

Гладун Григорій

Зав. лаб. лісових культур та агролісомеліорації, д.с.-г.н., проф.

Борисович

Пастернак Володимир

Пров.н.с. лаб. моніторингу та сертифікації лісів, д.с.-г.н., проф.

Петрович

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Галузь використання	5
2. Нормативні посилання	6
3. Визначення	8
4. Профіль освітньо-наукової програми	11
5. Освітня складова освітньо-наукової програми	16
6. Наукова складова освітньо-наукової програми	18
7. Державна атестація аспірантів	21
8. Вимоги до системи освіти та професійної підготовки.....	22

ВСТУП

Законом України «Про вищу освіту» (ст. 5, п. 1) визначено третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти, який відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Згідно статті 5, п. 2 Закону України «Про вищу освіту» здобуття вищої освіти на кожному рівні вищої освіти передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного ступеня вищої освіти. Для третього рівня вищої освіти таким ступенем є доктор філософії. Наукові установи можуть здійснювати підготовку докторів філософії за власною освітньо-науковою програмою згідно з отриманою ліцензією на відповідну освітню діяльність.

Дана освітньо-наукова програма (ОНП) є нормативним документом УкрНДЛГА, у якому визначається нормативний термін і зміст навчання, форми державної атестації, встановлюються вимоги до змісту, обсягу й рівня освіти та професійної підготовки фахівця зі спеціальності **205 Лісове господарство** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

ОНП використовується під час:

- акредитації освітньої програми, інспектування освітньої діяльності за спеціальністю та спеціалізацією;
- розробки навчального плану, програм навчальних дисциплін і практик;
- розробки засобів діагностики якості вищої освіти;
- визначенні змісту навчання як бази для опановування новими спеціальностями, кваліфікаціями;
- визначення змісту навчання в системі перепідготовки та підвищення кваліфікації; а також професійної орієнтації аспірантів.

ОНП враховує вимоги чинного законодавства, зокрема, Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341, «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261.

1. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Цей стандарт поширюється на Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького, де готують фахівців:

рівень вищої освіти:	III освітньо-науковий рівень;
галузь знань:	20 Аграрні науки та продовольство;
спеціальність:	205 Лісове господарство;
кваліфікація:	доктор філософії,
з узагальненим об'єктом діяльності:	науково-педагогічна діяльність у сфері аграрних наук;
з нормативним терміном навчання	4 роки;
денна, заочна форма	

Цей стандарт встановлює:

- нормативно-варіативну частину змісту навчання у заочних одиницях, засвоєння яких забезпечує формування компетенцій відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики;
- перелік навчальних дисциплін;
- нормативний термін навчання за денною, та заочною формою навчання;
- нормативні форми державної атестації.

2. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 37–38. – 134 с. // електронний документ: режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/> редакція від 13.03.2016, підстава 1017-19.

2. Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. Додаток 1 до наказу Міністерства України від 31.07.1998 № 285 зі змінами та доповненнями, що введені розпорядженням Міністерства освіти і науки України від 05.03.2001 № 28-р. // Інформаційний вісник «Вища освіта». – 2003. – № 10. – 82 с..

3. Міжнародна Стандартна Класифікація Освіти (ISCED – 97: International Standard Classification of Education/UNESCO, Paris).

4. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 // електронний документ: режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>.

5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010.

6. Порядок розроблення стандартів вищої освіти, внесення змін до них та здійснення контролю за їх дотриманням, затверджений наказом МОН України від 10.11.2007 № 897 та інші діючі нормативні документи обов'язкового застосування.

7. Постанова Кабінету Міністрів від 30.12.2015 № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов проведення освітньої діяльності закладів освіти» // електронний документ: режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF/page4>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» // електронний документ: режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>.

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» // електронний документ: режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248945529>.

10. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації // електронний документ: режим доступу: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

11. Статут УкрНДІЛГА.

12. Структури кваліфікацій для Європейського простору вищої освіти (The framework of qualifications for the European Higher Education Area).

13. Структури ключових компетенцій, які розглядаються як необхідні для всіх у суспільстві, заснованому на знаннях (Key Competences for Lifelong learning: A European Reference Framework – IMPLEMENTATION OF

«EDUCATION AND TRAINING 2010», Work programme, Working Group B «Key Competences», 2004.

14. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» № 344/2013 від 25.06.2013 // електронний документ: режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

3. ВИЗНАЧЕННЯ

У цьому стандарті використано терміни та визначення, подані у відповідних діючих нормативних документах обов'язкового застосування.

Атестація – встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у вищому навчальному закладі (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

Галузь знань – основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Доктор філософії – освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою вищого навчального закладу або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ECTS) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ECTS.

Знання – результат процесу діяльності пізнання, перевірене суспільною практикою і логічно упорядковане відображення її у свідомості людини. Знання – категорія, яка відбиває зв'язок між пізнавальною й практичною діяльністю людини. Знання виявляються в системі понять, суджень, уявлень та образів, орієнтовних основ дій тощо, яка має певний обсяг і якість. Знання можливо ідентифікувати тільки за умови їх проявлення у вигляді вмінь виконувати відповідні розумові або фізичні дії.

Знання фундаментальні – знання щодо соціальних і професійних норм діяльності особи, основа її освіти та професійної підготовки. Фундаментальні знання формують здатність особи опанувати нові знання, орієнтуватися у проблемах, що виникають, вирішувати задачі діяльності, що прогножуються. Фундаментальні знання інваріантні у відношеннях: напрями підготовки до певної галузі освіти, або спеціальності до напрямку підготовки, або спеціалізації спеціальності до спеціальності.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла

компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Кредит ECTS – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ECTS становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ECTS.

Навчальна дисципліна (у вищому навчальному закладі) – педагогічно адаптована система понять про явища, закономірності, закони, теорії, методи будь-якої галузі діяльності (або сукупності різних галузей діяльності) із визначенням потрібного рівня сформованості у тих, хто навчається, певної сукупності умінь і навичок.

Навчальний елемент (дидактична одиниця) – мінімальна доза навчальної інформації, що зберігає властивості навчального об'єкта.

Навчальний об'єкт – навчальна інформація певного обсягу, що має самостійну логічну структуру та зміст, і дає змогу оперувати цією інформацією у процесі діяльності мислення.

Навчальний план – складова стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів, яка складається на основі освітньо-професійної програми та структурно-логічної схеми підготовки і визначає графік навчального процесу, перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їх обсяг, форми та засоби проведення підсумкового контролю.

Національна рамка кваліфікацій – системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів.

Нормативний термін навчання – термін навчання за денною (очною) формою, необхідний для засвоєння особою нормативної та вибіркової частини змісту навчання і встановлений стандартом вищої освіти.

Освітня діяльність у сфері вищої освіти – діяльність вищих навчальних закладів і наукових установ, що провадиться з метою підготовки здобувачів вищої освіти на певних рівнях вищої освіти за певними спеціальностями.

Освітня (освітньо-професійна чи освітньо-наукова) програма (ОНП) – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ECTS, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-

професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Спеціальність – складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Структурно-логічна схема підготовки – наукове й методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної програми підготовки.

Цикл підготовки – сукупність складових змісту освітньої або професійної підготовки (змістових модулів, блоків змістових модулів), поєднаних за ознаками приналежності їхнього змісту до спільного освітнього або професійного напрямку.

Якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає здатність цієї системи задовільняти встановлені й передбачені потреби окремої особи або(та) суспільства.

4. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

У таблиці 1 наведено профіль представленої освітньо-наукової програми УкрНДІЛГА за спеціальністю **205 Лісове господарство** третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Таблиця 1 – Профіль освітньо-наукової програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Повна назва наукової установи	Український орден «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького
Повна назва кваліфікації	Доктор філософії в галузі «Аграрні науки та продовольство» спеціальність «Лісове господарство» (Philosophy Doctor degree)
Офіційна назва ОНП	Лісове господарство
Тип диплому та обсяг ОНП	Диплом PhD, 38 кредитів ECTS, термін освітньої складової – 2 роки, наукової складової – 4 роки
Наявність ліцензії	Ліцензована Міністерством освіти і науки України
Цикл (рівень)	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Рівень магістра
Мови викладання	Українська, російська
Основні поняття та їх визначення	У програмі використано основні поняття та їх визначення відповідно до Закону України «Про вищу освіту»
Ліцензуюча інституція	Міністерство освіти і науки України, Україна, пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135
Період ліцензування	2016 рік
МЕТА ПРОГРАМИ	
Забезпечення теоретичних знань і практичних умінь та навичок самостійного проведення наукової дослідницької діяльності шляхом здійснення наукових досліджень і отримання нових, практично спрямованих результатів, а також підготовки та захисту дисертацій.	
ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОГРАМИ	
Галузь знань, спеціальність	20 Аграрні науки та продовольство 205 Лісове господарство
Орієнтація ОНП	ОНП спрямована на актуальні аспекти спеціальності, в рамках якої можлива подальша наукова та викладацька кар'єра
Основна спрямованість ОНП	Набуття необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри, викладання спеціальних дисциплін в області лісового господарства, досліджень та оцінки природних

	ресурсів, сталого (невиснажливого) ведення лісового господарства в Україні. <i>Ключові слова:</i> лісове господарство, лісові ресурси, лісові екосистеми, стійкість лісів, охорона та захист лісових насаджень, лісовідновлення, лісорозведення, лісова селекція, збереження генетичного потенціалу лісів, біорізноманіття, моніторинг лісів, сертифікація, економіка та організація, лісова радіоекологія, стале управління лісами, агролісомеліорація, лісова рекультивація, нові інформаційні технології в лісовому господарстві, мисливствознавство
Особливості та відмінності	Зміст наукової складової ОНП визначається індивідуальним навчальним планом аспіранта
ПРИДАТНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ	
Працевлаштування	Робочі місця в науково-дослідних інститутах НАН України, університетах МОН України, наукових центрах та високотехнологічних компаніях
Подальше навчання	Підвищення кваліфікації в науково-дослідних інститутах НАН України, провідних університетах та науково-дослідних центрах у галузі природокористування. Освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у тому числі і за кордоном), що містять додаткові освітні компоненти
ВИКЛАДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
Викладання та навчання	– лекції, практичні заняття, польові та камеральні дослідження; – опрацювання публікацій провідних видань лісівничого та природничого профілю; – консультації із науковцями та викладачами; – написання рефератів, статей; – участь у семінарах та конференціях; – підготовка дисертаційної роботи
Оцінювання	Освітня складова програми: – поточний контроль знань аспірантів в усній формі; – підсумковий контроль знань у вигляді екзамену або заліку у межах дисциплін професійної підготовки. Наукова складова програми: – підготовка та публікація наукових статей, тез доповідей, науково-методичних рекомендацій; – участь у виконанні бюджетних, госпдоговірних та ініціативних науково-дослідних робіт (тем); – участь з доповідями на конференціях, семінарах, форумах.

	Звіти аспірантів (здобувачів) щорічно затверджуються на засіданні лабораторій (відділів) та Вченої раді УкрНДІЛГА.
ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНЦІЇ	
Загальні (соціально-особистісні) компетентності	– здатність навчатися; – наполегливість у досягненні мети; – відповідальність за якість виконуваної роботи; – здатність до критики й самокритики, здатність до саморозвитку і самовдосконалення; – адаптивність, уміння ефективно спілкуватися з науковою спільнотою та громадськістю з актуальних питань лісового господарства; – розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи (принципи біоетики); – креативність, здатність до системного мислення, до ініціювання оригінальних дослідницько-інноваційних розробок та проектів; – лідерство та здатність як автономної так і командної роботи під час реалізації проектів
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі лісового господарства, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань, а також практичне впровадження отриманих результатів
Загальнонаукові компетентності	– базові знання фундаментальних наук, в обсязі, необхідному для освоєння спеціальних (фахових) дисциплін; – базові знання в галузі інформатики й сучасних інформаційних технологій; уміння працювати в мережі Internet; – системні знання сучасних методів проведення досліджень у галузі лісового господарства і в суміжних областях; – здатність до письмової й усної комунікації українською та іноземними мовами; – дослідницькі навички; – здатність створення наукової та науково-технічної документації
Спеціальні (фахові) компетентності	– знання сучасних тенденції розвитку і найбільш важливі нові наукові досягнення в області лісового господарства, а також у суміжних галузях; – систематичні знання і розуміння сучасних наукових теорій і методів, уміння їх ефективно застосовувати для узагальнення та аналізу

	закономірностей функціонування й розвитку лісових екосистем, їх структурних компонентів; – здатність розробляти авторську програму досліджень; – здатність ефективно застосовувати методи аналізу, статистичні методи, математичне моделювання при дослідженні лісових біоценозів та їх складових частин; – здатність інтегрувати знання з інших дисциплін, застосовувати системний підхід та враховувати біологічні аспекти при розв’язанні інженерних задач та проведенні відповідних досліджень; – здатність розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислювати наявні чи створювати нові знання; – здатність аргументувати вибір методу розв’язання спеціалізованої задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення; – дотримання професійної етики науково-дослідної діяльності;
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	
Знання	– здатність до демонстрації систематичних знань щодо сучасних методів проведення досліджень в області лісового господарства збалансованого природокористування та збереження біорізноманіття; – здатність до демонстрації поглиблених знань у обраній області наукових досліджень; – здатність до демонстрації розуміння впливу рішень, впровадження отриманих результатів у суспільному, економічному і соціальному контексті
Уміння	– здійснювати пошук, аналізувати і критично оцінювати інформацію з різних джерел; – застосовувати знання і уміння для розв’язання задач, аналізу елементів та систем, характерних обраній області наукових досліджень; – досліджувати і моделювати явища та процеси в складних динамічних екологічних системах, лісових біоценозах; – застосовувати системний підхід, інтегруючи знання з інших дисциплін та враховуючи природничі закономірності, під час розв’язання теоретичних та прикладних задач обраної області наукових досліджень; – поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію розв’язання науково-прикладних задач, враховуючи загальнолюдські

	цінності, суспільні, державні та виробничі аспекти; – ефективно працювати індивідуально, а також у складі команди; – самостійно виконувати експериментальні дослідження та застосовувати дослідницькі навички; – оцінювати доцільність та можливість застосування нових методів і технологій у задачах синтезу лісогосподарських та природоохоронних проблем; – аргументувати вибір методів розв'язування науково-прикладної задачі, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення
Комунікація	– уміння ефективно спілкуватись, аргументовано дискутувати на професійному та соціальному рівнях; – уміння презентувати, обговорювати та відстоювати отримані результати
Автономія і відповідальність	– здатність адаптуватись до нових умов, самостійно приймати рішення та ініціювати оригінальні дослідницько-інноваційні розробки та проекти; – здатність усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових знань в обраній області наукових досліджень; – здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи та досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики
ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОЇ РОБОТИ	
	Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) є рукопис дисертації, оформлений належним чином, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 Лісове господарство
РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Кадрове забезпечення	100 % професорсько-викладацького складу (ПВС), задіяного до викладання професійно-орієнтованих (спеціальних) дисциплін, мають наукові ступені за спеціальністю
Матеріально-технічне забезпечення	Використання сучасного вимірювального обладнання, комп'ютерів та відповідного програмного забезпечення
Інформаційно-методичне забезпечення	Використання віртуального навчального середовища УкрНДІПА й авторських розробок ПВС

5. ОСВІТНЯ СКЛАДОВА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Освітньо-наукова програма передбачає цикли підготовки, що забезпечують третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти та дозволяють здобути кваліфікацію доктора філософії:

- цикл гуманітарної підготовки (освітня складова);
- цикл професійної (спеціальної) підготовки (наукова складова).

Освітня частина програми передбачає цикл гуманітарних та соціально-економічних дисциплін (нормативних та варіативних) і забезпечує отримання освітнього рівня доктора філософії за спеціальністю.

Навчальні програми дисциплін орієнтовані у напрямку підвищення загальноосвітнього рівня аспіранта, до них включено останні досягнення відповідної наукової галузі. Заклад освіти має право змінювати назви навчальних дисциплін у встановленому порядку. Розподіл змісту підготовки аспіранта за дисциплінами, навчальний час за циклом гуманітарної підготовки наведено у таблиці 2.

Таблиця 2 – Освітня складова ОНП

Шифр	Перелік дисциплін	Рік підготовки	Загальна кількість годин	Кредити ECTS
I. Цикл дисциплін загальної підготовки				
1.1 Нормативна частина (обов'язкові навчальні дисципліни)				
1.1.1	Іноземна мова (англійська, німецька, французька)	I	180	6
1.1.2	Філософія	I	170	6
1.1.3	Методологічні основи наукових досліджень	I	75	3
1.1.4	Публікаційна активність і наукометричні бази даних	I	75	3
	Всього		500	18
II. Цикл дисциплін професійної підготовки				
2.1 Нормативна частина (обов'язкові навчальні дисципліни)				
2.1.1	Лісознавство та лісівництво	I	190	4
2.1.2	Лісові культури, фітомеліорації та рекультивація порушених земель	I	190	4
2.1.3	Лісова селекція	II	120	3
	Разом		500	11
2.2 Варіативна частина (дисципліни індивідуального вибору аспіранта)				
2.2.1	Інтегрований захист лісу	I	120	3
2.2.2	Лісове ґрунтознавство	I	110	3
2.2.3	Моніторинг лісів та інформаційні системи	II	80	3
	Разом		310	9
	Всього		1310	38

Практика у аспірантів проходить під час проведення наукових експериментів та досліджень в рамках опрацювання бюджетних та госпдоговірних наукових тем та наукових послуг, що виконуються згідно Тематичного плану УкрНДІЛГА на базі дослідної мережі . Також практичні навички здобуваються під час участі у міжнародних та державних проектах, програмах та грантах, інших наукових заходах, які відповідають тематиці науково-дослідної роботи аспіранта.

6. НАУКОВА СКЛADOVA OCBITHO-NAUKOBOI PRORAMИ

Вищі навчальні заклади та наукові установи готують випускників як соціальних особистостей, здатних вирішувати певні наукові проблеми і завдання діяльності за умови оволодіння ними визначеної системи умінь і компетентностей. Наукова складова ОНП передбачає проведення аспірантом (здобувачем) власних наукових досліджень за участі наукового керівника, підготовка, написання та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді (державна атестація). Крім того, до навчального плану входять наукова практика, проміжні атестації аспіранта у вигляді щорічного звіту про виконання індивідуального плану.

Науково-дослідна тематика дисертаційних робіт. Дисертації в аспірантурі УкрНДЛГА виконуються за такими пріоритетними напрямками розвитку лісової науки України:

- лісівництво, лісокористування та лісоуправління;
- лісовідновлення, лісорозведення, лісова селекція, агролісомеліорація та лісова рекультивація;
- екологія, лісова радіологія та біорізноманіття лісів;
- технології сталого використання, збереження і збагачення біоресурсів, покращення їх якості і безпечності, збереження біорізноманіття;
- охорона, захист та підвищення стійкості лісів;
- інформаційні технології, інвентаризація, моніторинг та сертифікація лісів;
- мисливствознавство.

Пріоритені напрями (згідно із паспортом спеціальності):

- вивчення біологічної природи лісу, його структурних компонентів і механізмів їх функціонування, закономірностей росту та розвитку деревних, чагарникових і трав'яних рослин й лісових фітоценозів загалом;
- дослідження структурно-функціональних взаємозв'язків між компонентами лісу, лісом і довкіллям, розроблення наукових основ підвищення комплексної продуктивності та біологічної стійкості лісових екосистем;
- дослідження впливу екологічних факторів (світла, тепла, вологи, складу повітря, едафічних умов тощо) на функціонування лісових екосистем, нагромадження ними біомаси, проходження мікробіологічних процесів життя хребетних і безхребетних тварин;
- розроблення методів і механізмів управління лісовими біогеоценозами, обміном речовин і енергії між компонентами лісу, лісом і довкіллям;
- вивчення репродуктивних процесів у лісових екосистемах, закономірностей природного відновлення насаджень і змін лісових порід;
- розроблення наукових основ збільшення лісистості України. Вивчення зонально-лісотипологічної структури лісів і її використання при організації та веденні лісового господарства;
- розроблення технології та способів головного лісокористування;

- вивчення та лісівничо-економічне обґрунтування особливостей проведення догляду за лісом;
- середовищевірна, санітарно-гігієнічна, рекреаційна й естетично-виховна роль лісу;
- вивчення біорізноманіття лісових екосистем. Наукові основи охорони, збереження та раціонального використання лісових ресурсів;
- фізіологічні основи стійкості лісових біогеоценозів до техногенного забруднення довкілля;
- сучасні методи ведення лісового господарства в різних лісорослинних регіонах України, на радіоактивно-забруднених територіях, у зонах інтенсивного техногенного впливу;
- охорона лісу, формування екологічної мережі лісових заповідних об'єктів;
- дослідження природи лісових пожеж, їх впливу на лісове середовище. Вогнестійкість деревних порід. Розроблення заходів з профілактики пожеж і підвищення стійкості до них лісових фітоценозів;
- дослідження фауністичної компоненти лісового біогеоценозу;
- лісопатологічний моніторинг;
- закономірності формування комплексів шкідливих та корисних комах у лісових екосистемах, прогнозування поширення, розвитку та шкідливості окремих видів і груп комах;
- мікобіота, бактеріальні, вірусні та інші інфекційні захворювання лісових порід, прогнозування поширення та шкідливості хвороб лісу, епіфітотії;
- заходи та методи захисту лісових насаджень, садивного матеріалу у теплицях і розсадниках, насінних плантацій та інших селекційних об'єктів;
- розроблення концептуальних, теоретичних і методологічних основ лісового насінництва;
- розроблення наукових основ вирощування високоякісного лісового, лісомеліоративного та декоративного садивного матеріалу в умовах відкритого та закритого ґрунту;
- розроблення теоретичних і методологічних основ лісонасінного, лісокультурного та лісомеліоративного районування. Лісотипологічне обґрунтування лісокультурної та лісомеліоративної справи;
- створення та вирощування штучних лісових насаджень різного призначення – лісових культур, захисних насаджень, зелених насаджень населених пунктів, рослинних об'єктів садово-паркового будівництва;
- вивчення механізмів мінерального живлення деревних рослин і розроблення наукових основ застосування добрив, гербіцидів, стимуляторів росту й антитранспірантів в лісових розсадниках, штучних лісових насадженнях і садово-паркових об'єктах;
- розроблення теоретичних і концептуальних основ цільового та плантаційного лісовирощування. Дослідження ефективності методів і способів створення, функціонування та раціонального використання лісових плантацій різного призначення;
- дослідження впливу лісо-, агро- і фітомеліорації та лісової

рекультивації спустошених земель на довкілля та сільськогосподарське виробництво;

- вивчення внутрішньовидової мінливості, комбінаційної здатності, гібридизації, лісівничо-фізіологічних основ гетерозису деревних і трав'яних рослин, вдосконалення методів відбору та оцінки селекційного матеріалу;

- дослідження репродуктивної біології лісових деревних рослин на індивідуальному та популяційному рівні; методів розмноження, збереження та відтворення цінного генофонду; удосконалення підходів до створення та ефективного використання постійної лісогнасінної бази;

- розроблення теоретичних і практичних основ організації, створення та функціонування об'єктів лісонасінної бази на генетико-селекційній основі;

- вивчення біологічних особливостей, закономірностей розвитку, росту і формування деревостанів аборигенних та інтродукованих деревних, чагарникових і трав'яних видів у штучних насадженнях різного типу (лісових, географічних і випробувальних культурах, захисних і зелених насадженнях);

Наукова практика є складовою частиною ОНП доктора філософії. Мета практики – надати аспіранту навички виконання наукової роботи й розвинути практичні вміння:

- вести бібліографічну роботу із залученням сучасних інформаційних технологій; формулювати й вирішувати завдання, що виникають при виконанні науково-дослідної роботи;

- обирати необхідні методи дослідження або модифікувати існуючі, розробляти нові методи, виходячи із завдань конкретного дослідження;

- застосовувати сучасні інформаційні технології при проведенні наукових досліджень.

7. ДЕРЖАВНА АТЕСТАЦІЯ АСПІРАНТІВ

Державна атестація осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою УкрНДІЛГА, акредитованою Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Здобувач ступеня доктора філософії має право на вибір спеціалізованої вченої ради інших навчальних закладів чи наукових установ. Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, а також відгуки опонентів оприлюднюються на офіційному веб-сайті УкрНДІЛГА відповідно до законодавства.

До захисту допускаються дисертації (наукові доповіді), виконані здобувачем наукового ступеня самостійно. Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні відповідного наукового ступеня.

Державній атестації передуює щорічна (проміжна) атестація аспіранта за результатами виконання індивідуального плану. Щорічна атестація проходить у вигляді звітування аспіранта на засіданнях лабораторії (відділу) УкрНДІЛГА, до якої прикріплений аспірант, та затверджується Вченою радою. Документами, що підтверджують проміжну атестацію аспіранта, є річний звіт, друкований варіант розділів дисертації, копії публікацій, довідка про складання іспитів та заліків, витяг із протоколу засідання лабораторії (відділу), рішення Вченої ради УкрНДІЛГА.

8. ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У викладанні навчальних дисциплін нормативної частини ОНП беруть участь доктори та кандидати, які мають досвід практичної, наукової та педагогічної роботи. Для викладачів, які викладають дисципліни циклу професійної (спеціальної) та практичної підготовки необхідною умовою є наявність наукового ступеня в галузі аграрних (сільськогосподарських) наук.

Професорсько-викладацький склад, який здійснює навчальний процес, періодично та своєчасно проходить стажування. Доцільно, щоб викладачі, які забезпечують дисципліни циклу професійної (спеціальної) та практичної підготовки проходили стажування в провідних українських та закордонних навчальних закладах і наукових установах, що спеціалізуються у підготовці фахівців у галузі лісового господарства.

Лабораторії (відділи) УкрНДІЛГА, які беруть участь у реалізації ОНП підготовки здобувачів III освітньо-наукового рівня вищої освіти з спеціальності «Лісове господарство», складають та видають навчальні посібники, конспекти лекцій та методичні розробки щодо вивчення навчальних дисциплін.

Тематика наукових проектів і тем, які виконують лабораторії (відділи) УкрНДІЛГА, за напрямом і змістом відповідають дисциплінам, що викладаються; результати наукових досліджень впроваджуються у навчальний процес.